

Hyvällä mielellä –vuorovaikutusprojekti

Alle kolmivuotiaiden osallisuuden lisääminen yhteisöllisen puheterapeutin ja alle 3v ryhmien yhteistyöprojektin avulla

Minna Kouhia, lastentarhanopettaja, Tanssikallion päiväkotia, Hyvinkään kaupunki
Taina Olkinuora, puheterapeutti, Kasvun ja oppimisen tuki, Hyvinkään kaupunki

Yhteisöllinen puheterapeutti

- Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatustalouksissa on ollut yhteisöllisen puheterapeutin toimi yli kymmenen vuotta
- Puheterapeutti kuuluu Kasvun ja oppimisen tuen tiimiin (keltot, psykologi, S2-lto) ja työskentelee yhteistyössä koko varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa
- Työhön kuuluu monialaista yhteistyötä, konsultointia, koulutusta, toimintojen suunnittelua, lasten havainnointia sekä yhteistyötä vanhempien kanssa
- Ainoa toimi Suomessa (maailmassa?)

Alle kolmivuotiaiden ryhmät

- Hyvinkään kaupungin varhaiskasvatuksessa alle kolmivuotiaita on 30 ryhmässä, joista osa ns. sisarusryhmiä (ikäjakauma 1-5 v.)
- Ryhmät vuosittain hyvin erilaisia, ikäjakauma vaihtelee paljon → vaikutus lasten taitoihin, myös toimintavuoden aikana tapahtuu muutoksia
- Etenkin uusi Vasu korostaa osallisuutta ja vuorovaikutusta myös pienten ryhmässä

Hyvällä mielellä - vuorovaikutusprojekti

○ Lähtökohta

- Kielen kehityksen tukemisesta, suun motoriikan asioista, esteettömästä viestinnästä (mm. tukiviittomista ja kuvankäytöstä) oli puhuttu Hyvinkään varhaiskasvatuksessa yhteisöllisen puheterapeutin toimesta lähes 10 vuoden ajan

→ Haluttiin nostaa vuorovaikutus keskiöön

- Toki esim. esteettömän viestinnän keinot oleellinen osa laadukasta ja tasavertaista vuorovaikutusta

Hyvällä mielellä - vuorovaikutusprojekti

○ Tavoitteet:

- Toteuttaa projekti kaikissa alle 3v ryhmissä
  - Tilanne 1/2018: toteutunut 7 ryhmässä, 2 käynnissä
- Tarkastella vuorovaikutusta ja vuorovaikutusympäristöjä yhdessä henkilökunnan kanssa, kiinnittää entistä tietoisemmin huomiota omaan vuorovaikutukseen
  - tukea varhaiskasvatushenkilökunnan ammattitaitoa
- Ryhmäkohtaista ohjausta menetelmien käyttöön

HYVINKÄÄLLÄ
ON HYVÄ HUOMEN.

1. Tapaaminen tiimin kanssa

- taustaa ja tietoa
- yhteistyösuunnitelman teko aikatauluineen
- suunnitelma jakeluun päiväkodinjohtajalle ja alueen keltolle
- ohjeet Alkupotkun toteuttamiseen

Alkupotku

- 3 vkon jakso, jolloin tiimin jäsenet sitoutuvat 3-5 päivänä viikossa 10 min 100% vuorovaikutushetkiin
- kokemusten ja ajatusten ylös kirjaaminen

2. Tapaaminen

- Alkupotkun kokemusten purku
- työpajan suunnittelu

Työpaja

- vuorovaikutteisen materiaalin teko
- ohjaus materiaalin käyttöön ryhmässä

Videointi

- arjen videointi, esim. leikki, tuokio, ruokailu, pukeminen tms.
- yhteisöllinen pt purkaa videot

3. Tapaaminen: Videoinnin palaute ja jatkosuunnitelmat

- videoiden purku ja keskustelu
- saatujen kokemusten ja tarpeen mukaan sovitaan jatkosta

Palautteen ja kokemusten kerääminen

Hyvällä mielellä - vuorovaikutusprojekti

○ Työpaja:

- käytännönläheinen ja konkreettinen
- sisältö ryhmäkohtaisesti
- tasavertaista vuorovaikutusta ja osallisuutta lisääviä elementtejä päiväkodin arkeen välittömästi

○ Videoiden analysointi

- Oman vuorovaikutuksen havainnointi mahdotonta, kun on itse läsnä tilanteessa
- Vuorovaikutusta tarkastellaan kolmesta näkökulmasta

Videoiden analysointi

○ Fyysinen ympäristö

- Esim. ympäristön rauhallisuus/ häiriötekijät eri tilanteissa
- osallistujat ja heidän roolinsa sekä sijoittuminen tilassa
- puhetta tukevat keinot: sijoittelu, koko

○ Vuorovaikutuksen sisältö

- Esim. vuorovaikutus ja toiminta osallistujille sopivalla tasolla
- selkeys, tuttuus, ymmärrettävyys

○ Vuorovaikutuksen laatu/ tasapaino

- Esim. viestintäkeinojen monipuolisuus: kaikki keinot käyttöön!
- osallisuus, lasten huomioiminen
- molemminpuolinen innostus
- vuorovaikutuksen rytmi

Esimerkkivideo pukeutumistilanteista

Huomioita:

- Tiloihin jakautuminen, vähän lapsia kerrallaan
- Aikuinen lattialla
- Suunnittelun merkitys
- Kuvat lasten käsissä

- Kielellinen malli, nimeämistä, käsitteitä...
- Pukeminen yksi parhaista vuorovaikutus- ja oppimistilanteista!

- Kuvien käyttö sekä vuorovaikutuksen että oman toiminnanohjauksen tukena
- Lasten huomioiminen

Esimerkkivideo tuokiolta

Huomioita:

- Rauhallinen, sopivan kokoinen tila, aikuisten selkeät roolit
- Kuvien sijoittelu lasten tasoon -> mahdollistaa lapsen aloitteesta vuorovaikutuksen
- Huomion kiinnittäminen lasten paikkoihin ja asentoon
- Lapsia motivoiva toiminta, innostus
- Toiminnallisuus
- Esim. tukiviittomien käyttö lisäisi lasten tasavertaisia mahdollisuuksia osallisuuteen sekä myös tarkkaavuuden suuntaamista

Esimerkkivideo kirjan lukemisesta

Huomioita:

- Yhteinen taso, mutta olisiko esim. lattia parempi? Tai kaikki sohvalla istumassa aikuisen molemmin puolin?
- Kielellinen malli, nimeämistä, käsitteitä...
- Toiminnallisuus jopa kirjan lukemisessa!
- Rauhallinen rytmi
- Kuvat tukemassa keskittymistä, ymmärtämistä, osallisuutta

Esimerkkivideo muovailusta

Huomioita:

- Yhteinen taso, kun ollaan vuorovaikutuksessa
- Kaikki aikuiset aktiivisesti osallistumassa/ roolit
- Kielellinen malli, vuorovaikutusta tukevat kysymykset
- Arkisten tilanteiden hyödyntäminen pedagogiikassa
- Innostus, tunnetilan jakaminen
- Lasten huomioiminen
- Esteettömät viestinnän keinot käyttöön

HYVINKÄÄLLÄ
ON HYVÄ HUOMEN.

Esimerkki materiaalin tuottamisesta

MUOVAILLAAN
Kuvataulua voi laminoituna käyttää myös muovailualustana

Mitä Hyvällä mielellä –projekteissa on tehty

- **Kokemuksia ja ajatuksia Tanssikallion päiväkodista:**
  - Vuorovaikutusta tuli ajateltua aktiivisemmin
  - Osallisuuden mahdollistaminen on työote
  - Aikuisen läsnäolo, aktiivinen rooli, osallistuminen leikkiin
→ palkitsee, lasten kehitys näkyy!
  - Jakautuminen tiloihin (pukeminen, leikki!), pienryhmät kaikissa toiminnoissa
    - Oli jo aiemmin toimintatapa, nyt siihen panostetaan vielä enemmän!
  - Lasten mielenkiinnonkohteet
  - Kuvien käytön lisääntyminen – päiväjärjestyskuvat, pukemiskuvat, kuvitetut laulut

Mitä Hyvällä mielellä –projekteissa on tehty

○ Muissa ryhmissä

- Vuorovaikutuksen merkitys siirtymätilanteiden sujumisessa (monenlaiset keinot)
- Vuorovaikutuksen laadun merkitys kehityksen tukena, ennaltaehkäisy
- Huomio ajankäyttöön, esim. ruokailut
- Ryhmissä monenlaisia tarpeita, esim. esteettömän viestinnän käyttö → kuvien käyttö on jokaisessa ryhmässä lisääntynyt
- Vuorovaikutus on läsnä koko ajan. Aina se ei ole helppoa!

Vuorovaikutus mahdollistaa osallisuuden!

- Osallisuuden tunne vs. aikuisen oletus osallisuudesta
- Kun työntekijöillä itsellään on tunne ja kokemus osallisuudesta, voidaan lisätä myös lasten osallisuutta! (esim. Hyvällä mielellä – projekti)

Kiitos!